

## ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

**Esas Sayısı:2018/1 (Değişik İşler)**

**Karar Sayısı:2018/9**

**Karar Tarihi:21/6/2018**

**R.G.Tarih- Sayısı:16/8/2018-30511**

**TALEPTE BULUNAN:** Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

**TALEBİN KONUSU:** Türkiye İşçi Partisinin isminin ve rumuzunun hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebidir.

### I. TALEBİN GEREKÇESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Anayasa Mahkemesi tarafından temelli kapatılan bir partinin isim ve rumuzuyla aynı olduğu gerekçesiyle Türkiye İşçi Partisinin isim ve rumuzunun hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesini talep etmektedir.

### II. YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ İDDİANAMESİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddianamesinin ilgili bölümleri şöyledir:

“ ...

07.11.2017 tarihinde İçişleri Bakanlığına başvurarak ‘Türkiye İşçi Partisi’ adıyla tüzel kişilik kazanan partinin, Kurucular Kurulu tarafından imza altına alınan parti tüzüğü ve programının Dernekler Daire Başkanlığının 09.11.2017 tarihli ve 51355057-481.01-E.4693 sayılı yazıları ile Başsavcılığımıza gönderilmesi üzerine inceleme yapılmış ve parti tüzüğünde 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na aykırı hükümler bulunduğu saptanarak 06/12/2017 tarihli ve 2017/3048 sayılı yazımızla tüzüğün 1, 9, 14, 16, 20, 33 ve 34. maddelerinin uygun olarak düzeltilerek sonucunun bildirilmesi istenilmiş, adı geçen partinin 11/01/2018 tarihli yazıları ile verdikleri cevaptan Kurucular Kurulu tarafından parti tüzüğünün 9, 14, 16, 20, 33 ve 34. maddelerinde düzeltmelerin yapılarak kanuna uygun hale getirildiği, ancak tüzüğün 1. maddesinde düzenlenen parti isim ve kısa adının talep edilen şekilde değiştirilmeyerek parti ambleminin değiştirilmesi ile yetinildiği, parti isim ve kısa adının değiştirilmeyeceğinin belirtildiği anlaşılmış ve aşağıda belirtilen yasal gerekçelerle adı geçen partinin isim ve kısa adının hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesinin talep edilmesi zorunluluğu doğmuştur.

...

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesinde ‘kuruluş bildirisinde siyasi parti adının yazılması’, 96. maddesinin değişiklikten önceki ve sonraki her iki halinde ‘partiler tarafından amblem, bayrak, rozet ve kısaltılmış ismin (rumuzun) hangi sınırlar içerisinde kullanılması mümkün olduğu’ hususu, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 26. maddesi ile 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 78. maddesinde ‘seçimlerde kullanılan birleşik oy pusulalarında parti kısaltılmış adlarının yer alacağı’ hükümleri ile siyasi partiler hakkında uygulanabilecek diğer kanunların 2820 sayılı Kanun'a aykırı olmayan hükümleri birlikte değerlendirildiğinde;

Daha önce kurulan ve Anayasa Mahkemesi'nin 20.07.1971 tarihli ve 1971/3 Esas, 1971/3 Karar sayılı ilâmı ile temelli kapatılmasına karar verilen ‘TİP’ kısa adını kullanan ‘Türkiye İşçi

*Partisi' ile aynı ismi ve kısa adı kullanan daha sonra kurulan davalı Türkiye İşçi Partisinin isim ve kısa adının hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.*

*Anayasa Mahkemesinin 20.07.1971 tarihli ve 1971/3 Esas, 1971/3 Karar sayılı ilâmı ile temelli kapatılmasına karar verilen 'TİP' kısa adlı 'Türkiye İşçi Partisi' ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 96. maddesine aykırı olarak aynı ismi ve kısa adı kullanan davalı siyasi partinin 'Türkiye İşçi Partisi' isminin ve 'TİP' kısa adının anılan Kanun'un 104. maddesinin 3. fıkrası uyarınca hükümsüzlüğüne ve siyasi partiler sicilinden terkinine karar verilmesi,*

*Arz ve talep olunur."*

### **III. PARTİNİN SAVUNMASI**

Parti savunmasında Anayasa Mahkemesi kararıyla 1971 yılında kapatılan Türkiye İşçi Partisinin 1975 yılında aynı isim ve amblemle tekrar kurulduğunu, kurulan bu partinin 1980 askeri darbesiyle birlikte diğer siyasi partiler gibi feshedildiğini ve 19/6/1992 tarihli ve 3821 sayılı, 16/10/1981 tarihli ve 2533 sayılı Siyasi Partilerin Feshine Dair Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun hükümlerine göre 2010 yılında tekrar kurulduğunu ve 2017 yılında kapanma kararı aldığını belirtmiştir. Parti, söz konusu duruma Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının herhangi bir itirazının olmadığını, bunun zımni kabul anlamına geldiğini ve bu durumun da kazanılmış bir hak oluşturduğunu belirtmiş, ayrıca 2820 sayılı Kanun'a 1992 tarihinde eklenen ve Anayasa Mahkemesi tarafından temelli kapatılan siyasi partilerin isim, amblem ve rumuzlarının kullanılmasını yasaklayan düzenlemenin, bu hükümden önce kapatılan partiler hakkında uygulanmak suretiyle geçmişe yürütülmemesi gerektiğini savunmasına eklemiştir.

### **IV. GENEL AÇIKLAMA**

1. İsmi ve rumuzunun hükümsüzlüğüne karar verilmesi istenilen Türkiye İşçi Partisi 7/11/2017 tarihinde kuruluş bildirgesi ve eklerini İçişleri Bakanlığı'na vermek suretiyle tüzel kişilik kazanmıştır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, isminin ve rumuzunun Anayasa Mahkemesinin 20/7/1971 tarihli ve E.1971/3, K.1971/3 sayılı kararıyla temelli kapatılan Türkiye İşçi Partisi ile aynı olduğu gerekçesiyle, Partiden ismini ve rumuzunu değiştirmesini istemiştir. Parti Cumhuriyet Başsavcılığının söz konusu talebini yerine getirmemiştir.

2. Türkiye İşçi Partisi Anayasa Mahkemesi'nin 20/7/1971 tarihli ve E.1971/3, K.1971/3 sayılı kararıyla temelli olarak kapatılmıştır. Gerek 1961 Anayasasında gerekse 648 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nda bir engel olmamasından dolayı 1975 yılında aynı isimle yeni bir parti kurulmuştur. Kurulan bu parti, 16/10/1981 tarihli ve 2533 sayılı Siyasi Partilerin Feshine Dair Kanun'un 1. maddesinde yer alan "12 Eylül 1980 tarihine kadar kurulmuş olan ve faaliyetleri Milli Güvenlik Konseyinin 7 Numaralı Bildirisi ile yasaklanmış bulunan bütün Siyasi Partiler; tüm merkez, il, ilçe ve diğer şube teşkilatları, kadın ve gençlik kolları, temsilcilik, lokal ve diğer adlarla kurulan her türlü yardımcı kuruluş ve yan organları ile birlikte feshedilmişlerdir." hükmü gereğince diğer siyasi partilerle birlikte feshedilmiştir. 19/6/1992 tarihli ve 3821 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle 2533 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış ve 2. maddesiyle de 2533 sayılı Kanun'la kapatılmış olan siyasi partiler ile Anayasa Mahkemesi dışındaki mahkeme veya kurullarca kapatılan siyasi partilerin yeniden açılabilmesine imkan tanınmıştır.

3. 3821 sayılı Kanun'un 6.maddesinin son fıkrasında "Bu Kanunun, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde, kapatılan siyasi partinin devamına veya malvarlığının bir siyasi partiye devrine ilişkin bir karar alınmazsa, parti kendini feshetmiş sayılır ve malvarlığı

*üzerindeki Hazine mülkiyeti devam eder. Bu durumda feshedilmiş sayılan siyasi partinin ad, rumuz, amblem, rozet ve benzeri işaretleri herhangi bir siyasi parti tarafından kullanılabilir.”* hükmüne yer verilmiştir. Kanun’un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içerisinde Türkiye İşçi Partisi’nin devamına ilişkin bir karar alınmamış ancak 2010 yılında aynı isimle yeni bir parti kurulmuştur. Kurulan bu Parti 2017 yılında kapanma kararı almak suretiyle fesholmuştur.

4. 3821 sayılı Kanun’un 8. maddesiyle de Milli Güvenlik Konseyi tarafından çıkarılan 2533 sayılı Kanun’la kapatılan siyasi partilerin tekrar kurulmasına imkan tanınmakla birlikte 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 96. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yapılan değişikliklerle Anayasa Mahkemesi tarafından temelli kapatılan siyasi partilerin isimlerinin aynen veya karışıklığa mahal verecek şekilde başka siyasi partilerce kullanılması yasaklanmıştır.

## **V. ESASIN İNCELENMESİ**

5. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının iddianamesi, Türkiye İşçi Partisinin savunması, Raportör Sadettin CEYHAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve yasa kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

6. 2820 sayılı Kanun’un “*Kullanılmayacak parti adları ve işaretler*” başlıklı 96. maddesinde: “*Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri, rumuzları, rozetleri ve benzeri işaretleri aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde başka bir siyasi partice kullanılmayacağı gibi, daha önce kurulmuş Türk devletlerine ait topluma mal olmuş bayrak, amblem ve flamalar da siyasi partilerce kullanılmaz./ Kurulacak siyasî partiler, Anayasa Mahkemesince kapatılan siyasî partilerin devamı olduklarını beyan edemez ve böyle bir iddiada bulunamazlar*” denilmekte, “*Diğer sebeplerle başvuru*” başlıklı 104. maddesinin son fıkrasında ise “*Tüzüklerinde Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca resen veya ilgili siyasi parti tarafından doğrudan yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi başvuru tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde isim, amblem ve rumuzlarla ilgili olarak siyasi parti siciline kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, aykırılık teşkil eden isim, amblem ve rumuzların hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verir.*” hükmüne yer verilmektedir.

9. Türk siyasi hayatında Türkiye İşçi Partisi adıyla kurulan birden çok parti bulunmakta olup 1961 yılında kurulan ilk parti Anayasa Mahkemesi’nin 20/7/1971 tarihli ve E.1971/3 (Parti Kapatılması), K.1971/3 sayılı kararıyla kapatılmış; ikincisi 1975 yılında kurulmuş ve 2533 sayılı Siyasi Partilerin Feshine Dair Kanun’la feshedilmiş; 2010 yılında kurulan üçüncüsü de Partinin 19/2/2017 tarihinde yapılan Olağan Genel Kurultayında kapanma kararı almış ve 7/11/2017 yılında kurularak halen faaliyetlerine devam eden dördüncüsü hakkında ise incelenmekte olan başvuruda bulunulmuştur.

10. Siyasi partilerin Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan siyasi parti isimlerini kullanamayacağı ve bu partilerin devamı olduklarını beyan edemeyeceğine ilişkin kural, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 96. maddesinde 3821 sayılı Kanun’un 8. maddesiyle yapılan değişiklikle getirilmiş ve 3/7/1992 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan tarihten önce bu yönde bir yasağın bulunmaması nedeniyle 1971 yılında Anayasa Mahkemesince kapatılan Türkiye İşçi Partisi adıyla 1975 yılında yeni bir parti kurulmuş ve bu parti 16/10/1981 tarihli ve 2533 sayılı Siyasi Partilerin Feshine Dair Kanun gereğince diğer partilerle birlikte feshedilmiştir.

11. Dolayısıyla Türkiye İşçi Partisi 2533 sayılı Kanun’la feshedilmiş bir partidir. 3821 sayılı Kanun da Milli Güvenlik Konseyi tarafından çıkarılan 2533 sayılı Kanun’la kapatılan siyasi partilerin tekrar kurulmasına, belirtilen süre içerisinde kurulmayan partilerin ise isim, rumuz ve amblemlerinin başka partiler tarafından kullanılmasına müsaade etmektedir. 3821 sayılı Kanun’un vermiş olduğu söz konusu açık izin ortadayken 2017 yılında kurulan Türkiye İşçi Partisinin, 2533 sayılı Kanun’la feshedilmiş bir parti olan Türkiye İşçi Partisinin ismini ve rumuzunu kullanmasında bir engel bulunmamaktadır.

12. Bu açıklamalar doğrultusunda Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın Türkiye İşçi Partisinin isminin ve rumuzunun iltibasa yol açtığı gerekçesiyle hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

## **VI. HÜKÜM**

Türkiye İşçi Partisinin isminin ve rumuzunun hükümsüzlüğüne ve siyasi partiler sicilinden terkinine karar verilmesi talebinin REDDİNE, 21/6/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan  
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili  
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili  
Engin YILDIRIM

Üye  
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye  
Serruh KALELİ

Üye  
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye  
Recep KÖMÜRCÜ

Üye  
Nuri NECİPOĞLU

Üye  
Hicabi DURSUN

Üye  
Celal Mümtaz AKINCI

Üye  
M. Emin KUZ

Üye  
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye  
Kadir ÖZKAYA

Üye  
Rıdvan GÜLEÇ

Üye  
Recai AKYEL

Üye  
Yusuf Şevki HAKYEMEZ